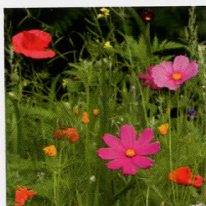

SPIS TREŚCI

wstęp	13
Wprowadzenie	14
Rośliny zielarskie na świecie	14
Rośliny zielarskie w Polsce	15
Nazewnictwo stosowane w zielarstwie ..	16
Surowce zielarskie pozyskiwane	
ze stanowisk naturalnych	17
Surowce zielarskie pozyskiwane z upraw ..	18
Związki biologicznie czynne zawarte	
w roślinach i surowcach zielarskich ...	19
Zmiany zawartości związków biologicznie	
czynnych w roślinach i surowcach	
zielarskich	22
Przetwory z surowców zielarskich ...	22
Niekorzystne działanie roślin	
i surowców zielarskich	24

niezwykłe skarby natury .. 25

Aloes zwyczajny	26
Arcydzięgiel litwor	27

Arnika górską	28	Dąb szypułkowy	57
Aronia czarnoowocowa	29	Drapacz lekarski	58
Babka wąskolistna	30	Dynia zwyczajna	59
Babka szerokolistna	30	Dziewanna wielkokwiatowa	60
Barwinek pospolity	32	Dziurawiec zwyczajny	61
Bazylią pospolitą	33	Fiołek trójbarwny	62
Berberys pospolity	34	Glistnik jaskółcze ziele	63
Bez czarny	35	Głóg dwuszyjkowy	64
Biedrzeniec anyż	36	Gorczyca biała	65
Bluszcz pospolity	37	Gorczyca czarna	66
Bluszcz kurdybanek	38	Gwiazdnica pospolita	67
Bobrek trójlistkowy	39	Hyzop lekarski	68
Borówka brusznica	40	Jałowiec pospolity	69
Borówka czernica	41	Jarząb pospolity	70
Brzoza brodawkowata	42	Jasnota biała	71
Bukwica lekarska	43	Jemiola pospolita	72
Bylica boże drzewko	44	Jeżówka purpurowa	73
Bylica estragon	45	Jeżyna fałdowana	74
Bylica piołun	46	Kalina koralowa	75
Bylica pospolita	47	Karczoch zwyczajny	76
Cebula zwyczajna	48	Kasztanowiec zwyczajny	77
Centuria pospolita	49	Kminek lekarski	78
Chaber bławatek	50	Kocanki piaskowe	79
Chmiel zwyczajny	51	Kocimiętka właściwa	80
Chrzan pospolity	52	Kocimiętka odmiana cytrynowa	80
Cykoria podróżnik	53	Kolendra siewna	81
Czarnuszka siewna	54	Koniczyna łąkowa	82
Cząber ogrodowy	55	Konwalia majowa	83
Czosnek pospolity	56	Koper ogrodowy	84

Koper włoski	85	Miodunka plamista	113	Porzeczka czarna	140
Kopytnik pospolity	86	Mniszek pospolity	114	Poziomka pospolita	141
Kosaciec niemiecki	87	Mydlnica lekarska	115	Prawoślaz lekarski	142
Kozieradka pospolita	88	Nagietek lekarski	116	Prawoślaz wysoki	143
Kozłek lekarski	89	Naparstnica purpurowa	117	Przetacznik leśny	144
Kruszyna pospolita	90	Naparstnica welnista	117	Przywrotnik pospolity	145
Krwawnik pospolity	91	Naparstnica zwyczajna	117	Rdest ostrogorki	146
Kukurydza zwyczajna	92	Nasturcja wielka	118	Rdest ptasi	146
Lawenda wąskolistna	93	Nawłóć pospolita	119	Rdest węzownik	147
Lebiodka pospolita	94	Nostrzyk żółty	120	Robinia akacjowa	148
Len zwyczajny	95	Oczar wirginijski	121	Rokitnik zwyczajny	149
Leszczyna pospolita	96	Ogórecznik lekarski	122	Rozmaryn lekarski	150
Lipa szerokolistna	97	Oman wielki	123	Róża dzika	151
Lipa drobnolistna	97	Orzech włoski	124	Rumian szlachetny	152
Lubczyk ogrodowy	98	Ostropest plamisty	125	Rumianek pospolity	152
Lukrecja gładka	99	Owies zwyczajny	126	Ruta zwyczajna	154
Łopian większy	100	Perz właściwy	127	Rzepik pospolity	155
Macierzanka piaskowa	101	Pieprzowiec roczny	128	Rzewień dłoniasty	156
Majeranek ogrodowy	102	Pieprzyca siewna	129	Rzodkiew czarna	157
Mak lekarski	103	Pierwiosnek lekarski	130	Serdecznik pospolity	158
Mak polny	104	Pietruszka zwyczajna	131	Skrzyp polny	159
Malina właściwa	105	Pięciornik gęsi	132	Słonecznik zwyczajny	160
Marchew siewna	106	Pięciornik kurze ziele	133	Soja zwyczajna	162
Marzanka wonna	107	Pigwa pospolita	134	Sosna zwyczajna	163
Marzanna barwierska	108	Piwonia lekarska	135	Stokrotka pospolita	164
Melisa lekarska	109	Podbiał pospolity	136	Szałwia lekarska	165
Mięta pieprzowa	110	Pokrzyk wilcza jagoda	137	Szanta zwyczajna	166
Miłek wiosenny	111	Pokrzywa zwyczajna	138	Śliwa tarnina	167
Miłorząb dwuklapowy	112	Połonicznik nagi	139	Świetlik łąkowy	168

SPIS TREŚCI

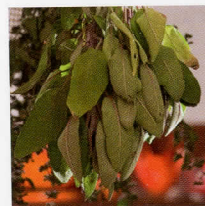
Tarczownica islandzka	169
Tasznik pospolity	170
Tatarak zwyczajny	171
Topola czarna	172
Tymianek pospolity	173
Wiązówka błotna	174
Wierzba biała	175
Wiesiołek dwuletni	176
Winorośl właściwa	177
Wiśnia pospolita	178
Wrzós zwyczajny	179
Ziarnopłon wiosenny	180
Złocień maruna	181
Żarnowiec miotlasty	182
Żurawina błotna	183
Żywokost lekarski	184

ziołowa	
apтека	185
Historia ziołolecnictwa	186
Starożytność	186
Średniowiecze	188
Odrodzenie	190
Oświecenie	191
Od wieku XIX po współczesność ..	191

Schorzenia serca i układu krążenia ..	192
Hemoroidy	196
Surowce roślinne stosowane	
w biegunkach	200
Surowce roślinne o działaniu	
przeczyszczającym	202
Zioła obniżające poziom cholesterolu ..	206
Surowce roślinne poprawiające apetyt	
i ułatwiające trawienie	208
Rośliny stosowane w stanach zapalnych	
przewodu pokarmowego	212
Surowce roślinne osłaniające wątrobę ..	214
Roślinna terapia zatruc pokarmowych ..	215
Roślinne surowce o działaniu uspokajającym	
i ułatwiającym zasypianie	216
Rośliny stosowane w leczeniu depresji ..	219
Środki roślinne stosowane	
w przeziębieniu	220
Zioła stosowane w chorobach dróg	
oddechowych	222
Surowce roślinne o działaniu	
witaminizującym i mineralizującym ..	228
Zioła działające na drogi moczowe ..	232
Zioła stosowane w łagodnym przeziębieniu	
gruczołu krokowego	238
Surowce roślinne stosowane w okresie	
klimakterium	240
Roślinne środki przeciwzapalne	
stosowane zewnętrznie	242

Rośliny stosowane w schorzeniach	
reumatycznych	250
Zioła dla niemowląt i małych dzieci ..	252

kuchnia	
pachnąca	
ziołami	255
Liść laurowy	256
Ziele angielskie	256
Pieprz	256
Goździki	257
Szczypiorek	257
Trybula	257
Gałka muszkatołowa	258
Imbir	258
Wanilia	258
Cynamon	258
Chłodnik wiosenny	259
Chłodnik pomidorowy	259
Chłodnik z zaścianka	259
Chłodnik serowy	260
Chłodnik ze świeżego ogórka	260
Chłodnik z owoców lasu	260
Zupa poziomkowa zwana	
„królewska”	261

Zupa z jabłek	261	Ozór wołowy w szarym sosie –	270	Śledź w śmietanie	281
Zupa wiśniowa	261	przepis z kuchni staropolskiej	270	Śledzie w ziołach	281
Zupa z młodej marchewki	262	Polędwica ze śliwkami	270	Śledzie w pikantnym sosie	281
Zielona zupa wiosenna z kuchni	262	Eskalopki wołowe	270	Sola w sosie cytrynowym	282
staropolskiej	262	Schab ze śliwkami – wykwinny	271	Makrela w sosie cytrynowym	282
Zupa ziołowa	262	Schab pieczony z cebulą	271	Śledź w czerwonym winie	283
Zupa z cukinii	264	Polędwiczki wieprzowe w ziołach	271	Dorsz w miseczkach pomidorowych	283
Zupa jesienna	264	Zawijaniec	273	Dorsz z jabłkami	283
Zupa z pokrzywy	264	Pieczeń wieprzowa z jabłkami	273	Tuńczyk z chrzanem	284
Zupa z młodej cebuli na sposób	265	według kuchni staropolskiej	273	Ryba w delikatnym sosie ziołowym	284
francuski	265	Szynka wieprzowa na dziko	274	Sandacz w śmietanowym sosie	285
Kapuśniak myśliwski z kuchni	265	Schab z ziołami	274	Pstrąg z masłem pietruszkowym	285
staropolskiej	265	Sznycelki z dziczyzny	275	Zapiekany węgorz	285
Żur świąteczny według kuchni	265	Królik w musztardzie	275	Karp faszerowany	286
staropolskiej	265	Polędwica z dzika	275	Pstrąg z warzywami	286
Mostek cielęcy faszerowany –	266	Udziec z sarny w dzikim sosie	276	Sardynki dla smakoszy	286
ze staropolskiej kuchni szlacheckiej	266	Befszytki z jagnięciny	276	Salatka z tuńczyka	287
Cielęcina w potrawce z kuchni	266	Kurczak w miodzie	277	Węgorz w galarecie	287
staropolskiej	266	Filety z kurczaka z sosem	277	Węgorz po szlachecku	287
Medaliony cielęce z borówkami –	266	owocowo-winnym	277	Sos ziołowy	288
przepis z kuchni staropolskiej	266	Kurczak w sosie wiosennym	277	Sos ziołowy z krwawnikiem i trybulą	288
Befszytki z kminkiem	267	Kurczak faszerowany z orzechami	278	Sos staropolski ze świeżych grzybów	288
Pieczeń wołowa z sosem wiśniowym	267	Gulasz z piersi kurczaka	278	Sos pomidorowy wykwinny	289
Pieczeń cielęca po magnacku	268	Siekane kotleciki z kurczaka	279	Sos staropolski pikantny	289
z kuchni staropolskiej	268	Piersi kurczaka w sosie miodowym	279	Sos tatarski pikantny	289
Sznycel cielęcy zapiekany z chrzanem	268	Kaczka nadziewana – przepis z kuchni	279	Sos wiosenny delikatny	290
Wątróbka cielęca smażona	268	staropolskiej	279	Sos malinowy	290
Zrazy à la Potocki	269	Wątróbka drobiowa z ziołami	280	Sos marzenie	290
Meksykański garnek	269	Kaczka pieczona nadziewana bakaliami	280	Buraczki z ziołami	292

SPIS TREŚCI

Fasolka szparagowa z ziołami	292	Pierogi z jagodami	303	Owoce w mlecznym puchu	312
Kapusta czerwona w winie	292	Kulebiak – staropolski pieróg z farszem		Galaretką mleczną	312
Kapusta myśliwska	293	z kapusty i grzybów	303	Aromatyczny napój musujący	
Pokrzywa przygotowana jak szpinak	293	Babka z surowych ziemniaków	304	zwany monastyrskim	313
Kolorowa surówka z dyni	293	Placki ziemniaczane zaparzane	304	Koktajl mleczny z jagodami	313
Salatka warzywna z ziołowym sosem	295	Naleśniki śmietanowe	304	Koktajl z malinami	313
Salatka z tofu i kielkami kozieradki	295	Ziołowy omlet	305	Koktajl wiosenny	314
Surówka z ogórków dla smakoszy	295	Ziemniaki z nadzieniem		Koktajl zdrowia	314
Surówka z sałaty z sosem czosnkowym	296	ziołowo-serowym	305	Koktajl pomidorowy	314
Surówka z dyni z majonezem	296	Wytworna zakąska z selera	305	Koktajl śmietanowy naturalny	315
Surówka z rzodkiewek dla smakoszy	296	Biszkopt orzechowy	306	Koktajl rubinowy	315
Surówka z dyni z bakaliarni	297	Torcik makowy	306	Napój „Ambasador”	315
Surówka z czarnej rzodkwi		Karnawałowe pączki Pani Rejentowej	306	Koktajl ogórkowy orzeźwiający	316
z rodzynkami	297	Mazurek orzechowy	307	Koktajl orzeźwiający	316
Surówka z czarnej rzodkwi ze śmietaną	297	Piernik oszczędny marchewkowy –		Koktajl pikantny	316
Fasolka szparagowa w potrawce	298	przepis z kuchni staropolskiej	307	Napój cebulowy	317
Kalafior zapiekany z pomidorami	298	Kruchy torcik wiśniowo-jagodowy	308	Napój orzeźwiający ze świeżej mięty	317
Fasolka szparagowa w pikantnym sosie	298	Sucharki o smaku anyżowym –		Napój cytrynowo-miętowy z kuchni	
Karczochy z ziołowym sosem	299	przepis z kuchni staropolskiej	308	staropolskiej	317
Kluski z płatków owsianych	299	Chleb pszenny z dodatkiem tymianku	308	Napój marchwiowo-porczkowy	318
Kotlety z sera	299	Placek z dynią oszczędny	309	Napój malinowo-porczkowy	318
Bliny ziemniaczane	300	Legumina z dyni według		Staropolski napój orzeźwiający	
Bób w pikantnym sosie	300	Pani Rejentowej	309	zwany szlacheckim	318
Masło ziołowe	300	Kruche ciasteczka z makiem	309	Kwas chlebowy	319
Placki ziemniaczane z kabaczkim		Ciastka z anyżkiem	311	Napój kminkowy	319
lub cukinią	302	Ciastka z kminkiem do herbaty i kawy	311	Kwas miodowy	319
Twarożek z olejem lnianym	302	Ciastka z płatków owsianych	311	Jarzębiak	320
Krokiety orzechowe – przepis		Salatka owocowa z białym		Jałowcówka	320
ze staropolskiej kuchni magnackiej	302	serem i melisą	312	Owocówka Babci Tosi	320

Wytrawna miętówka	321
Leśniczanka – wytworna nalewka, czyli ratafia na owocach lasu, przepis ze staropolskiej kuchni szlacheckiej ..	321
Likier kminkowy	323
Nalewka na zielonych orzechach – przepis z kuchni staropolskiej	323
Likier orzechowy	323
Miód pitny sycony trójniak	324
Tarninówka – przepis z kuchni staropolskiej	324
Vespetro – nalewka rodem z Włoch ..	324
Aronia do mięsa	325
Konfitura z zielonych orzechów, tzw. czarne orzechy	325
Borówka do mięsa	325
Konfitura z czarnego bzu	326
Konfitura z arcydzięgla	326
Konfitura z głogu	326
Galaretka poziomkowa	327
Staropolska galaretka z agrestu z różą ..	327
Galaretka z malin na surowo	327
Sok z aronii	328
Sok z malin wystany	328
Sok malinowo-poziomkowy	328
Dżem z czarnych porzeczek	329
Dżem z leśnych owoców	329
Dżem z jarzębiny	329
Ogórki warszawskie	330

Ogórki marynowane w occie koperkowo-winnym	330
Marynowana dynia	331
Marynata z białego wina	331
Sposób marynowania dziczyzny według kuchni staropolskiej	331
Przyprawa jarzynowo-grzybowa	332
Marynowane śliwki niepekające	332
Ocet estragonowy	333
Olej ziołowy	333
Olej czosnkowy	333
Ocet ziołowy do konserwowania ogórków	334
Ocet ziołowy	334

ziołowy salon piękności	335
Kosmetyki naturalne	336
Rośliny kosmetyczne	336
Substancje roślinne o właściwościach kosmetycznych	337
Pielęgnacja skóry twarzy	338
Budowa i funkcje skóry	338
Co wpływa na wygląd skóry?	339
Nawilżanie	339

Rodzaje cery	339
Rozpoznawanie typów cery	341
Zioła w pielęgnacji różnych typów cery	342
Toniki	345
Kremy	346
Maseczki	348
Pielęgnacja włosów	349
Budowa włosów	349
Rodzaje włosów	350
Co szkodzi włosom	351
Łupież	351
Łysienie	351
Podstawowe zabiegi pielęgnacyjne ..	352
Ziołowa pielęgnacja włosów	354
Farbowanie włosów preparatami roślinnymi	357
Pielęgnacja ciała	361
Kąpiele ziołowe	361
Olejki eteryczne	363
Najpopularniejsze olejki	364
Kąpiele aromaterapeutyczne	366
Złuszczenie naskórka – peeling ..	367
Dłonie i stopy	370
Pielęgnacja suchej skóry dłoni	370
Pielęgnacja przemarzniętych dłoni ..	371
Manikiur i pedikiur	372
Nadmierna potliwość dłoni i stóp ..	372
Zmiękczenie skóry stóp/pięt	373

SPIS TREŚCI

Związki roślinne w nowoczesnych kosmetykach	374
Starzenie się skóry	374
Substancje pochodzenia roślinnego ..	374

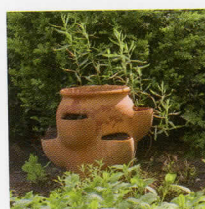

piękny dom .....

Zbieranie i suszenie ziół do celów dekoracyjnych	378
Wiosenne bukiety z ziół	380
Letnia wiązanka z dzikim bzem	382
Różany bukiet	383
Romantyczny bukiet	384
Wiązanka z naparstnicą	385
Oryginalne aranżacje ogrodowe – koło od wozu	386
Nietypowe pojemniki – garnki	387
Wiklinowy rowerek z ziołami	388
Wisząca dekoracja w koszyku	289
Wianek ze stokrotek	390
Letni stroik	391
Łąka w wazonie	392
Stroiki na Wielkanoc	393
Wieniec z ziołami	394
Wieniec świąteczny	395
Świąteczna dekoracja lampy	396

Choinka z gałązek sosny	397
Ozdobne woreczki na choinkę	398
Girlanda z barwinka	399
Jesienny stół	400
Cytrynowa choinka	402
Świeczka z cytryny	403
Donica z mchu	404
Ziołowe serduszko	405
Stroik z dyni	406
Dyniowy lampion	408
Dyniowa maskara	409
Świeca z wosku pszczelego	410
Świeca z igłami sosnowymi	411
Zioła w oleju i occie	412
Ozdobny szklany pojemnik	414
Kostki lodu z ziołami	415
Nietypowe potpourri	416
Woda ziołowa	418
Efektowne doniczki z ziołami	419
Aromatyczna serwetka	420
Pachnący pokrowiec na imbryk	422
Ziołowe „witraże”	424
Wonna papeteria	425
Dekoracyjny blat	426
Zielnik	428
Naszyjnik zielarki	430
Ekologiczna bransoleta	431
Ramka ozdobiona ziołami	432
Obrazek – zielnik	433

Decoupage na donicy	434
Dekoracyjne pakowanie prezentów ..	435
Mydło ziołowe	436
Woreczek na zioła do kąpeli	437
Abażur w stylu romantycznym	438
Poduszeczka z szyszkami chmielu ..	439
Woreczki zapachowe	440

uprawa ziół .....

Sadzenie ziół do gruntu	442
Sadzenie ziół do pojemników	444
Zakładanie ogródka ziołowego	446
Tarasy, balkony	451
Taras przy domu na wsi	452
Taras przy domu miejskim	457
Balkon	461
Skorowidz nazw polsko-łacińskich ..	464
Skorowidz nazw łacińsko-polskich ..	466
Budowa roślin	468
Pozyskiwanie i czas zbioru roślin	470
Części roślin wykorzystywane w lecznictwie	479
Zastosowanie ziół przyprawowych ..	494
Najpopularniejsze zioła przyprawowe ..	498
Indeks	502